

De 9de Mars voor het Leven: een hopeloos achterhoedegevecht of een schreeuw om (respect voor het) leven?

Column Knack april 2018
Niet gepubliceerd

Op zondag 22 april vond in Brussel de 9de Mars voor het Leven plaats. Onder een stralende zon stapten 800 à 1200 mensen op om een stem te laten horen vóór het leven. Maar... abortus is in ons land intussen al 28 jaar toegelaten, en euthanasie ook al 16 jaar: wat is dan nog de zin van zulke mars? Is het een hopeloos achterhoedegevecht van een kleine groep conservatieven die zich niet kunnen neerleggen bij de moderne evoluties? Of is het een legitieme stem, een profetische roep om respect voor het leven in al zijn vormen, zeker bij de zwaksten? De pro-life beweging afdoen als een verouderd, marginaal verschijnsel klopt niet met de feiten en de cijfers: in Nederland krijgt deze Mars gemakkelijk 10 à 15.000 mensen op de been, Parijs 50.000, in de VS gaat men naar de 800.000.

Want het debat in België is natuurlijk niet geëindigd in 1990, toen abortus in ons land wettelijk toegelaten werd: de voorstanders van abortus willen het uitbreiden van 12 tot 20 weken of later, en het sowieso helemaal uit het strafrecht halen. En onderzoeksbureaus worden ingeschakeld om de politici gerust te stellen: 'De bevolking is er helemaal klaar voor. Je zal hierdoor geen stemmen verliezen.' De vrijzinnige organisaties, die deze enquête besteld hebben, zullen niet rusten totdat abortus van een 'misdaad' (zoals vroeger) omgedraaid is tot een 'recht' voor elke vrouw.

De Mars is echter bewust geen mars tégen iets, maar vóór het leven. De basisvooronderstelling is dat élk menselijk leven waarde heeft. Wie oordeelt namelijk over de levenskwaliteit van een ander? En nog belangrijker: op grond van welke criteria? Ook mindervaliden kunnen, met al hun beperkingen, een menswaardig leven hebben van hoge kwaliteit en veel betekenen voor onze maatschappij. Denk maar aan de recent overleden Stephen Hawking, 40 jaar lang bijna volledig verlamd door de 'A.L.S.'-ziekte, maar een briljant fysicus van wereldniveau. Of denk aan Marieke Vervoort en talloze andere paralympische atleten. Het is schrijnend dat in alle argumentatie pro 'vrije abortus' het allerbelangrijkste argument quasi nooit vernoemd wordt: dat dit ene embryo potentieel een prachtig mens of een genie kan worden, een nieuwe Beethoven, Einstein, moeder Teresa, Nelson Mandela..., pardon, dat hij al een prachtig mens ís. Je kan een embryo niet reduceren tot een 'dingetje' dat je weghaalt als het je niet uitkomt. Wie het debat reduceert tot puur technische vragen, haalt alle menselijkheid eruit. Elk van ons is ooit zo'n 'dingetje' geweest!

Tijdens de Mars in Brussel was er een kleine tegenactie door een organisatie 'Haricot rouge': een 15-tal mensen wierp zich op de grond vóór de stoet, al roepend: 'Mon corps, mon choix, ma liberté'. Ten eerste is het weinig tolerant om de vrije meningsuiting van anderen te saboteren op zulke onfaire en agressieve manier. De politie heeft hen dan ook opgepakt. Ten tweede zegt hun kleine aantal ook veel: 15 à 20 mensen tegenover 800 à 1200... Als zagezegd 75% van de bevolking geen probleem heeft met abortus, waar waren al die mensen dan? Ten derde houdt hun argument totaal geen steek: natuurlijk kan elk mens beslissen over zijn eigen lichaam, maar toch niet over dat van een

ánder? Want dat embryo is toevallig wel een ander menselijk wezen dat in het spel is: het is geen appendix van de moeder zoals een blindedarm. En dit aspect wordt telkens weer onder de mat geveegd. Zelfs voor vrijzinnigen is dit vreemd en inconsequent: in naam van 'humanistische waarden' stellen zij de méns (en geen God) centraal in alle morele regels, maar... wélke mens? Want bij een zwangerschap zijn er twee mensen in het spel! Het embryo als kleine mens-in-wording staat hier dus helemaal niet centraal. Gelovigen beroepen zich in hun argumentatie op God die het leven gecreëerd heeft, waardoor voor hen dus alle leven heilig is. Maar zelfs zonder deze God, puur horizontaal dus, blijft het argument van de menselijke waardigheid als een rots staan die je niet zomaar kan wegedeneren. Omdat respect voor het leven dé basis vormt van alle andere mensenrechten.

Abortus uit de strafwet halen is - alweer - een stap verder in de banalisering van het leven. Het klopt dat de tegenstanders vrij zijn om geen abortus uit te voeren, maar de wetgever geeft hiermee wel een maatschappelijk zeer belangrijk signaal wat voor hem waardevol is en een 'no go'. Want als alles aan de vrije keuze van het individu overgelaten moet worden, kan je evengoed drugs en kinderporno gedogen, en alcohol voor minderjarigen: niemand is toch verplicht om dit 'aanbod' aan te nemen?

Schermen met het argument 'Je moet tolerant zijn' helpt in deze context ook niet: want wíe moet tolerant zijn? Zijn de pro-life mensen intolerant tegenover de plegers van abortus, of zijn de anderen intolerant tegenover dat prille, ongeboren leven dat voor hen blijkbaar niet welkom is? 'Pro life' of 'pro choice' is een vals dilemma. De eigen vrije keuze kan nooit uitgebreid worden tot het beslissen over leven of dood van een medemens.

En er zijn nog meer ingrijpende vragen hierrond: wat met de vaders? Het kind heeft 50% van zijn genen, maar waar is zijn stem, zijn inspraak of recht? En wat met de gewetensvrijheid van dokters en verplegend personeel? Worden zij geforceerd of onder druk gezet? Waar is hun vrije keuze - 'pro choice'! - dan? Of wat met preventie en mogelijke alternatieven? Waarom krijgen die zo weinig aandacht en ondersteuning? Waarom worden de redenen waarom een vrouw aan abortus denkt, niet aangepakt? Haar sociale context, financiële, relationele of emotionele nood? Elke noodsituatie is individueel zo verschillend, delicaat, complex, en een menselijke benadering en sociale omkadering kan alle verschil maken. Er zijn ook vrijwilligers en organisaties die goed werk leveren hierin, maar ze krijgen nauwelijks middelen en bekendheid.

Er is zulk groot contrast in onze samenleving: op het gebied van verkeersveiligheid, zeker als het gaat om kinderen, gaat onze overheid voor 'nultolerantie'. Ze investeert al decennia miljoenen euro's hierin, en met succes: het aantal verkeersdoden daalde met 700 in 13 jaar tijd. De actie 'Go for zero' is visionair, heeft iets 'profetisch'. En tegelijk zijn we rond abortus zo achteloos, nonchalant: 20.000 per jaar, en niemand die er wakker van ligt of een campagne start om dit op zijn minst in te perken. Een vreselijk ongemakkelijke waarheid.

Als we om te beginnen al eens in dit debat de wederzijdse argumenten eerlijk onder de ogen zouden kunnen zien! De discussie is uiteraard al decennialang gepolariseerd, gepolitiseerd, gemediatiseerd, m.a.w. beide kampen zitten in hun loopgraven. Wordt er nog écht naar de argumenten van de ander geluisterd? Of

worden alleen karikaturen gemaakt en vervolgens tot de grond afgebroken? Gaat het nog écht om het belang van de vrouw-in-nood, of om dat van een ideologie, een partij, een politieke agenda?

Iedereen heeft rond abortus op zijn minst gemengde gevoelens: niemand vindt abortus op zich iets goeds. En geen enkele organisatie, hoe vrijzinnig ook, promoot 'hoe meer, hoe liever': het blijft een noodoplossing en pijnlijk voor iedereen. En daarom zouden alle partijen er gezamenlijk aan moeten werken om de abortussen te beperken tot een strikt minimum: de redelijkheid en menselijkheid gebieden ons dat. Preventie en daadwerkelijke hulp zijn duizendmaal te verkiezen boven een uitbreiding van de wet.